

Ett Gott Nytt År

ber jag att få tillönska.

Utsikten från min skrivarlya nyårsafton 2001. Den korta midvinterdagen är på väg mot sitt slut. Den svaga solen – redan nära horisonten – ger landskapet ett speciellt ljus. Bjäre är klätt i vitt och ute på havet har isläggningen just börjat.

Samtidigt ett varmt tack

för alla positiva – översvallande positiva(!) – kommentarer, som jag fått som erkänsla för dessa Nyhetsbrev. Nej, inte bara Nyhetsbreven. Många tack gäller även de övriga delarna av mitt arbete med Bjäre och vår historia. Jag blir förstås glad. Uppmuntrad.

Många uppskattar tydligen att få vår egen historia serverad i lagom små portioner.

Det är alla dessa glada tillrop som ger mig energi att fortsätta.

Välkommen till årets sista Nyhetsbrev

Årets Nyhetsbrev har handlat om det mesta.... Innehållet styrs ibland av tillfälligheter. Sådant som jag träffat på när jag gräver och som jag vill dela med mig av.

Iden bakom det hela är annars att servera vår egen historia i små bitar. Smakbitar... Kan de reta aptiten blir jag glad. Aptiten på den lokala historien och den lokala folksjälen. Kan mina anspråkslösa Nyhetsbrev stimulera till fortsatt sökande efter kunskap om vår historia, känns det här arbetet meningsfullt.

Redan i förra Nyhetsbrevet

kunde jag konstatera, att vi nu är mer än 900 som tar emot dessa brev. Sedan dess har det blivit ytterligare tillökning i familjen. Jag blir givetvis mycket glad varje gång det kommer en förfrågan om att få komma med på min adresslista.

Den snöiga bilden som inleder detta brev gör att jag känner lust att återkomma med några rader ur det lilla stycket poesi på Skåne-mål från förra Nyhetsbrevet.

Vesst en snyen grann
Når den legger på träna
Når den klår båskarna i lättaste vitt
Når den legger se som en matta över markerna.
Men. De e nåd mög å dras mä

Fortsättningen på dikten hittar du i förra Nyhetsbrevet. Det finns, som nämnts, på <http://www.bjareforlaget.com> www.bjareforlaget.com.

Dags för Januarius.

I den gregorianska kalendern är årets första månad helgad åt Janus. I Sverige kallades månaden tidigt för Torsmånad. Ordets bakgrund är inte helt klarlagt. Det kan vara en förvrängning av "Torremånad". Torre var en figur i den gamla mytologin. I sydsverige och i Danmark anses dock kopplingen till vår gamle asagud, Tor, vara klar.

Om tomten missade

att förse dig med ett ex. av min nyutkomna bok, "Strövtåg i Bjäre historia", kan jag nämna att det fortfarande finns några ex. kvar.

Vad kommer 2015 att bjuda på?

Det ser ut att bli ett händelserikt år i Bjäre. Vi kommer att få vara med om öppnandet av Sveriges mest kända tunnel. I samband med detta får vi uppleva invigningen av två nya tågstationer inom Båstads kommun – Båstad och Förslöv. Dessutom ytterligare en station inom Bjäre: Barkåkra.

Att det är dessa händelser som först rinner upp i mitt medvetande beror förmodligen på, att jag just nu arbetar med en bok om de 130 år, då vi har åkt tåg ÖVER Åsen.

Jag kan redan nu försäkra, att dessa 130 år på räls över Åsen är fyllda av intressanta spännande händelser och intressanta företeelser.

Ett historiskt år.

Redan nu vet vi, att 2015 kommer att bli ett historiskt år. Det skall bli ett extra val till kommunfullmäktige. Jag kan inte påminna mig att ha varit med om något sådant tidigare.

Att jag inte minns kan ju bero på minneslucka. Mina läsare kommer med all säkerhet att kunna hjälpa mig i så fall. Därför: hör gärna av dig.

I anslutning till den nya stationen i Båstad

är det efter hand fritt fram (?) för att påbörja utbyggnaden av ett nytt

samhälle. Kanske kan vi redan under 2015 hinna skönja konturerna till detta. Förmodligen kommer vi under året också att få veta, vad som kommer att hända med den banvall, där tågen nu rullat under 130 år. Blir det en cykelväg?? Ett antal järnvägsövergångar kommer att försvinna, till stor glädje för dem som dagligen har pendlat på vägsträckor, där dessa korsningar har funnits – och irriterat stressade bilförare.

Vems är hembygden?

”Det är vår enkla plikt, ej endast mot oss själva och våra bortgångna kära, utan lika mycket mot kommande generationer, att efter bästa förstånd och med all vår kraft vårda och värna denna vår hembygd”.

De här orden manas fram hos mig varje gång jag hör talas om hur hungriga exploitörer vill sätt klorna i de bästa bitarna av denna vår hembygd.

Vill du veta när dessa ord skrevs?

-1962 !!

Av vem?

- En natur- och hembygdsintresserad bjärebo, som kom att bli en stor försvarare av bjärehalvöns natur- och kulturvärden. Hans namn var Nils J. Nilsson. Han bodde i Ramsjö.

Nils J. var en av de personer som samlades kring Ludvig Nobel och gav stöd åt bildandet av Bjäre Härads Hembygdsförening. Han fortsatte sedan oförtrutet att kämpa för att rädda omistliga tillgångar av natur och av historiska minnen. Inte minst våra fornminnen.

”I civiliserade länder inser man naturens värde”

Vid ett tillfälle skrev han:

”-Inom alla civiliserade länder intar naturvärden numera en framskjuten plats. Man inser, att oförstörd natur är en omistlig tillgång för människorna. De flesta av oss bjärebor hyser nog kärlek till sin fädernebygd och vill gärna, var och en efter sin förmåga, göra en insats för att vårda naturens skönhet. Men tyvärr finns det även de, som för egen vinning offerar vad som helst ifråga om naturvärden, glömska av arvet vi fått, ett dyrbart arv som vi har att förvalta för att överlämna till våra efterkommande.”

Vi har ett ansvar.

Under några av mina år som sekreterare i Bjäre Härads Hembygdsförening – det var på 1960-talet - hade jag nästan dagliga telefonkontakter med Nils J. Han visste att han inte hade lång tid kvar på denna jordevandring, och han var angelägen att inpränta sina tankar om att ta vara på vårt historiska arv och de omistliga värden som en generös Moder natur har begåvat oss med i Bjäre. Jag fick under dessa telefonsamtal åtskilliga hemläxor beträffande konkreta åtgärder för att försvara naturen och våra fornminnen. Dessa samtal gav mig såväl kunskap som medvetenhet om de värden, som är gemensamma för oss och som vi därför gemensamt måste försvara. Dessa samtal påverkade mig starkt. Tack, Nils...!

Kulturprogram för Båstads kommun.

Om Nils J. Nilsson levat idag skulle han kunna glädja sig åt vissa spår av en medvetenhet om värdet av vår landskapsbild, vår natur och våra många historiska minnen. Samtidigt hade han förmodligen haft mycket att

förskräckas över.

På den positiva sidan kunde han ha fröjdats över vissa skrivningar. Exempelvis det Kulturmiljövårdsprogram som år 2002 utgavs av Kultur- och fritidsnämnden i Båstads kommun. Programmet hade fastställts av kommunfullmäktige två år tidigare.

I programmet redovisas de områden i kommunen, som är särskilt intressanta och därför särskilt angelägna att skydda. Det finns många sådana områden.

Här medger utrymmet bara ett litet urval. Jag citerar:

Dejarp.

”Vid Dejarp finns ett av Skånes och Skandinaviens rikaste exempel på fossila åkerterrasser, Här finns ett idag, med få undantag, försvunnet förhistoriskt kulturlandskap med åkrar och huslämningar. På höjderna finns bronsåldershögar i typiskt monumental lägen. Området har genom detta ett högt pedagogiskt och vetenskapligt värde.”

Ingelstorp

Vid ”Norrehamn” fanns ett skeppsbyggeri vid 1800-talets första hälft. Här byggdes briggar upp till 200 ton. I områdets södra del ligger Gröthögarna. Gravfältet består av 8 gravrösen. Kustpartiet har en särpräglad naturmiljö, som givit speciella förutsättningar som människorna anpassat sig till

Segeltorp

skiljer sig från de flesta andra byar.... De stora kaptensgårdarna visar skeppsnäringens betydelse för bjärehalvön.

Tofta Högar

...är ett unikt fornlämningsområde och ett av bjärehalvöns mest spännande gravfält.

Det räcker inte med ord

Jag kan tänka mig att om Nils J. och Jag hade kunnat tala om dessa fina formuleringar, skulle vi gemensamt ha kommit fram till:

Jättebra formulerat. Nu återstår bara att förverkliga detta i handling!! Det räcker inte att räkna upp en massa vackra ord. Det avgörande är handlingen!

Byar som vägrar att dö

I ett tidigare brev har jag uppmärksammat byn V. Karup. Kyrkby i församlingen med samma namn. Där har servicen steg för steg tunnats ut. Sista livsmedelsbutiken stängde under 2014.

Nu har ett informellt byaråd bestämt sig för att försöka göra något åt saken.

Den succebetonade julmarknaden – som jag berättade om i förra brevet - var ett uttryck för detta.

På andra sidan om centralorten Båstad ligger Ö.Karup. Där har man drabbats av samma negativa trend som i V. Karup. Även där har en informell grupp bestämt sig för att göra något åt saken.

Ö.Karup lär ha stora chanser att lyckas. Inom kort skall ett nytt bostadsområde växa upp i närheten, dvs i anslutning till den blivande järnvägsstationen vid Hemmeslöv. Många av de kommande invånarna i denna nya stadsdel kan bli konsumenter i Ö.Karup.

Det var förstås Den helige Franciskus

I förra Nyhetsbrevet bad jag om hjälp med uppgift om författaren till en

känd bön, som jag stött på under vistelse i England. Jag hade på känn att upphovsmannen var den helige Franciskus, men jag var inte säker. Det behövdes inte. Ett antal läsare har ryckt ut. Jag har fått veta en hel del om "gamla Frans" och om denna bön - "A simple prayer" av St. Francis of Assisi.

A Celtic prayer.

Stimulerad av gensvaret på Franciskus bön återkommer jag med en annan bön, som jag också stötte på i England. En keltisk bön. Vet du något om den – skriv några rader.

Deep peace of the running waves to you.
Deep peace of the flowing air to you
Deep peace of the quiet earth to you
Deep peace of the shining stars to you
Deep peace of the son of peace to you.

Landet er ladet med oplevelser.

Medan jag är inne på den utrikiska avdelningen passar jag på att nämna, att jag för en tid sedan av en bekant i Danmark fick mig tillsänd ett exemplar av en av det landets största dagstidningar. I den finner jag en helsida om Båstad och bjärehalvön. I artikeln kan man läsa om naturskönheten på denna halvö. Landskapet. Stränderna. Åsen, skogen, de öppna fälten.

Jag tycker mig känna igen texten. Ännu tydligare känner jag igen bilderna. De är hämtade ur mitt bildarkiv!! På en av bilderna ser jag min fru, Majvie, promenera med Lisa, vår hund, i vårfager bokskog!
Inte så underligt att jag kände igen. Underlaget till artikeln hade jag skrivit. Bilderna har jag själv tagit.

Artikeln i den danska tidningen är bara ett av många exempel på artiklar som jag under min tid som turistchef för Båstads kommun skrev och skickade till utländska tidningar och till resejournalister. Det var ett led i marknadsföringen av Bjäre. Vi saknade ekonomiska resurser för traditionell marknadsföring. Redaktionellt material kostade inget – förutom arbetet. Dessutom är ju redaktionellt material alltid mera effektivt än annonser, broschyrer och liknande.

Det har tryckts åtskilliga artiklar i tidningar i olika länder med den här bakgrunden. Min största framgång i det här arbetet var en artikel i en av USA:s större dagstidningar.

Nyårsnötter

Precis som man kan ha julnötter går väl an att bjuda på några nyårsnötter. Med tanke på den kommande trettondagshelgen går nötterna den här gången i talet 13:s tecken.
Skriv dina svar och skicka ett mejl.

1. Helgen handlar ju om de vice männen. Vad hette de enligt västerländsk tradition?
2. Vem skrev skådespelet "Trettonsdagsafton"? 1. August Strindberg x. William Shakespeare. 2. Lars Norén.
3. "Klockan slår. Tiden går. Hon är tretton år" skrevs av 1) Ernst Rolf

x. Hagge Geigert 2. Karl Gerhard.

4. Vilken av dessa händelser inträffade under 1300-talet? 1. Digerdöden. X Reformationen. 2. Columbus "upptäcker" Amerika.

5. Vilken av följande händelser inträffade 1913. 1. Tågfärjeförbindelse inrättas mellan Helsingborg och Helsingör. x. Sverige inför folkpension 2. Höganäs får stadsrättigheter.

6. Den svenska kungen Karl XIII var barnlös, men fick ta emot en adoptivson för tronföljdens skull. Vem? 1. Oscar I. x. Karl XIV Johan. 2. Gustaf IV Adolf.

Priset till dem som lyckas bäst är som vanligt: Den ovanskliga äran.

Hur det gick med julnötterna?

De var tydligen alltför hårda. Som en Povel Ramelsk kokosnöt...! Ingen har lyckats få håll på dem. Nu får vi se hur det går med nyårsnötterna.

Många vill höra om byn i Ukraina.

Jag har i tidigare Nyhetsbrev berört det besök, som jag förra året gjorde i en liten by i södra Ukraina. Gammalsvenskby.

Byn, i vilken det bor ättlingar till de svenskar från ön Dagö, som utvandrade 1781 och som 9 månader efter avmarschen var framme vid den utlovade platsen vid floden Djepr.

Eftersom jag under min vistelse i Gammalsvenskby bodde hos en familj i byn fick jag möjlighet att komma byfolket nära. Jag hann med att besöka skolan, daghem, ålderdomshem, gudstjänster, såväl Luthersk som ortodox, marknader mm kameran kom till flitig användning. Det blev ett bildspel av det hela.

Det mest intressanta med byn är ändå dess historia. En tragisk historia, fylld av umbäranden - fattigdom, överfall, missväxt, stäpprättor, insektsangrepp. Allra värst blev det under 1900-talet. Två världskrig. Tyska armén. Röda armén. Terrorväldet och skräcken under Stalins utrensningar på 1930-talet.

Allt detta – tillsammans med skildringen av byn idag - blev underlag för berättelsen "Gammalsvenskby- en otrolig historia". Under 2015 blir det åtskilliga föreläsningar i ämnet.

En förening – två världar

Jag har under det senaste året medverkat i arbetet med att skriva en idrottsförenings historia. Det gäller V. Karups IF, som 2015 fyller 80 år. God hjälp har jag av mina kollegor i redaktionen, Hasse Lindström och Göran Eldh.

Arbetet har på många sätt varit en omtumlande upplevelse.

Föreningen föddes under 1930-talet. Depressionens, arbetslöshetens och fattigdomens årtionde.

Precis som i människornas vardag då, var det enkla förhållanden som gällde för spelarna i laget och för föreningen. Utedass. Hämta vatten i brunnen till tvätten efter match. Rensa planen från kornas visitkort före match osv.

Idag: Toaletter. Bastu. Varmvatten i kranarna. En välskött idrottsplats. Träningsplaner. Klubbstuga. Många ideellt arbetande ledare, tränare, chaufförer, fixare.....

Jag får bilden av en förening men ser två helt olika världar.

Precis som det är i samhället i övrigt under dessa 80 år.

Det finns något som förenar

dessa båda världar. Det är 1) kärleken till världens äldsta leksak – bollen
2) Kamratskapet och samhörigheten.

Det är faktorer som förmodligen utgör den drivkraft, som måste till för att denna omfattande verksamhet skall kunna bedrivas ideellt.

Kamratskap och vi-känsla har präglat föreningens verksamhet under alla de gångna 80 åren. Här har man aldrig sysslat med att köpa spelare utifrån. I stället växer det ständigt upp nya plantor i den breda ungdomsverksamheten. Via lagen för de allra yngsta, via de äldre grupperna, via juniorlag och slutligen till A-lag.

Men visst har det kommit spelare utifrån. Då handlar det om spelare som sökt sig till VKIF, som man upplever som en välskött klubb med gott kamratskap.

Min bokhandel

Tidigare böcker till reapriser. Gäller för Nyhetsbrevets läsare:

Så blev Båstad tennis	225	100
Bilder av ett sekel i Bjäre	330	150
Vår bjärehistoria i bild	350	150
Bjärebor berättar om Bjäre.	Slutsåld. (Enstaka ex. kan finnas på försäljningsställena.)	

Avslutar som vanligt

Om du inte önskar få mina Nyhetsbrev i fortsättningen är det bara att meddela mig via ett mejl

Vänligen

Kalle Eriksson
Bjäreförlaget
Hallavaravägen 102
269 91 Båstad

Tel. 0431-365332